

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za pouzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRтни VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Stev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 17. junija 1932.

Štev. 25.

Naša gospodarska osamosvojitev napreduje

Razveseljiv dokaz zdrave strukture našega gospodarstva je že v tem, da smo mogli prirediti vzorčni velesejem v neokrnjenem obsegu tudi v časih, ko se vse potaplja v govoricah nezasišane gospodarske krize. Se bolj razveseljivo pa je to, da ima naš velesejem tudi v sedanjih časih popoln uspeh in sicer tako po obisku, ko tudi v trgovskem oziru. Zlasti v nedeljo je bil tako velik naval občinstva na velesejem, kakor ga ta še v vseh svojih dvanajstih letih ni videl, pa čeprav je ljubljanski velesejem že skoraj razvjen po velikem številu obiskovalcev. Zadovoljna pa ni le uprava velesejma, temveč tudi razstavljalci, ker kupcev je mnogo in najbolj za stroje, s katerimi je še mogoče dvigniti in izboljšati produkcijo. V tem pa je še prav posebno dober znak, da smo šele na začetku svojega nevzdržnega razvoja navzgor.

To veselo sliko potrjuje tudi razstavljenno blago. Na vseh poljih je videti razveseljiv napredek in ponekod že kaže, kakor da sploh ni več mogoče dojeti še kaj več. Tako na primer po hištvna industrija kar preseneča s svojimi vedno bolj popolnimi izdelki. Velika množina razstavljenega blaga in razstavljalcev pa dokazuje, da ni ta napredek le slučajen, temveč da je perfektna pohištvna industrija pri nas doma. Sličen silen napredek dokazuje naša tekstilna industrija. Pasivnost naše trgovske bilance je včasih obstojala predvsem vsled prevelikega uvoza tekstilnih izdelkov. A uvažati smo jih morali, ker smo jih doma le prav malo izdelovali. Vsako leto pa se je stanje boljšalo in sedanji velesejem dokazuje, da smo baš v tekstilni stroki napravili že ogromen korak na poti naše popolne gospodarske osamosvojitve. Prav tako smo v čevljarstvu, ki, v raznih kovinskih industrijah, v številnih panogah domačega obrta že popolnoma na isti stopnji s tujo industrio in obrtom. S posebnim zadoščanjem pa moramo dostaviti, da je vedno večje število panog, v katerih postajamo od tujine že neodvisni, kar posebno lepo dokazuje sedanji velesejem, ki je vsled pretežne udeležbe domačih razstavljalcev res naš domači velesejem.

Tako naši obrtniki, ko naši industrijalci se torej pošteno trudijo, da do konca izvedejo našo gospodarsko osamosvojitev ter pribore s tem vsemu narodu blagostanje, ki ga more biti deležen le narod, ki ni samo konsument tujih izdelkov. Ni pa zadosti, če se trudijo za našo gospodarsko osamosvojitev naši obrtniki in industrijalci, temveč jih mora v tem pogledu podpirati vsa javnost in vse državne ter samoupravne oblasti. Z novimi strokovnimi šolami je treba skrbeti, da dobimo naš obrt in naša industrija čim več dobro kvalificiranega naraščanja, ki se bo ves posvetil dvigu kvalitete naše produkcije. Kaj pomaga večno vzdihovanje, da je v tej in tej tovarni zaposlenih toliko tujcev, če pa za marsikatero stroko še ni dovolj domačih strokovno čisto usposobljenih ljudi. Nujno potrebno bi bilo, da bi država v čim večji meri razpisala ustanove, ki bi omogočale nadarjenim mladim ljudem, da bi praktično dopolnili svoje študije v tujini. Za obtnika in kvalificiranega delavca v fabriki velja še prav posebno Levstikov rek, da ni za rabo mož, ki ni videl tujih ljudi.

Vedno bolj postaja pa tudi nujna ustanovitev obrtnega muzeja v Ljubljani. Šele z nazornim poukom v muzeju bo mogoče prav razviti delo za dvig našega obrta. Mnogo poučnih te-

čajev se že danes vrši za pospeševanje našega obrta in še več bi se jih vršilo, če bi bilo tu zadostno sredstev. A noben izdatek ni tako dobro naložen, ko izdatek za strokovno izpopolnitev naših obrtnikov in fabričnih kvalificiranih delavcev. Zato pa več denarja za pospeševanje našega obrta, zato več sredstev za strokovni pouk naših inženjerjev in fabričnih kvalificiranih delavcev.

Naša obrtna in fabrična produkcija je šele v razvoju, zato je še potrebna podpore in zato tudi še ne more dati onega davčnega donosa, ko na višku že stoječa produkcija. Čim hitreje pa bo napredovala, tem hitreje bo tudi rasel njen donos za splošne potrebe. Ne more pa se govoriti o podpiranju domačega obrta in industrije, če morajo nekatera podjetja čakati leta in leta na denar za dobavljeno blago. Enako ni mogoče govoriti o podpiranju naše

Dr. A. L.:

Licitacija javnih del in dobav

Nedavno je bilo v »Trgovskem Listu« govora o štednji v javnem gospodarstvu. Primer za nesmotrno in škodljivo štednjo je način, kako se pri nas vrše licitacije javnih del in dobav, pa je skrajni čas, da se začno gospodarski krogi vse intenzivneje baviti s tem vprašanjem.

Javna dela in dobave urejuje pri nas zakon o državnem računovodstvu v svojem VIII. poglavju, oddelek B, s pripadajočim pravilnikom. Že ti predpisi danes niso več zadovoljivi in bi jih bilo treba česu primerno spremeniti. Toda mimo veljavnih predpisov se je začela pri javnih licitacijah uveljavljati praksa, ki nasprotuje pravičnosti in solidnosti v gospodarstvu, ki ogromno škoduje pridobitništvu in proti kateri bi bilo treba najodločneje nastopiti. Pri tem ne smemo pozabiti, da zanimajo javna dela in dobave ter način, kako se oddajajo, velik del trgovine, obrti in industrije, če ne neposredno, pa posredno. Večja javna zgradba n. pr. ni samo stvar gradbene stroke odnosno dotičnega gradbenega podjetnika, ki je zgradbo prevzel, marveč so tu zainteresirana vsa ona številna industrijska, obrtna in trgovska podjetja, ki z deli in dobavami sodelujejo pri zgradbi.

V zadnjem času se vedno bolj množijo primeri, da se javna dela in dobave brez zadostnega razloga ponovno razpisujejo. Čeprav je prva licitacija v smislu zakona o državnem računovodstvu uspela in se je je udeležilo celo mnogo več nego predpisano število ponudnikov z veljavnimi in zelo nizkimi ponudbami, se licitacija vendar razveljavi in razpiše nova, vendar navadno z dodatnim pogojem, da morajo biti ponudbe pri drugi licitaciji nižje od najnižje ponudbe pri prvi licitaciji. Tako je bila med drugim razveljavljena in z omenjenim dodatnim pogojem na novo razpisana licitacija za neko tukajšnje večje gradbeno delo, katere se je udeležilo deset ponudnikov s popusti čez 20 odstotkov na odobreni državni proračun, dalje licitacija, katere se je udeležilo osem ponudnikov s popusti čez 30 odstotkov itd.

Na prvi pogled bi utegnil kdo odobravati to prakso državnih in samoupravnih oblasti, češ, da je izraz prizadevanja, kako bi se kar najbolj štedilo z javnim denarjem. Že površno razmotrivanje pa pokaže, da je tak način štednje nesmotren in neumesten. Škoduje namreč prizadetim pridobitnim

domače produkcije, če ni naša gospodarska politika stabilna, da ne more noben podjetnik sigurno vedeti, kaj mu prinese prihodnji dan. In še marsikatera druga nepotrebna težava ovira našega podjetnika, da ne more svoje podjetje tako spopolniti, kakor bi sicer mogel.

Temelj vse naše gospodarske politike bi moralo in mora biti stremljenje po gospodarski neodvisnosti. Da to stremljenje med našimi obrtniki in industrijalci obstoji in sicer v veliki meri, dokazuje sedanji velesejem prepričujoče. Naj bi sledil še dokaz, da vlada enako močno prizadevanje v javnosti in v javnih upravah, pa bo naša gospodarska samostojnost vsak dan večja realnost. Upamo in prepričani smo, da tudi ta dokaz ne izostane in da je tudi v tem pogledu optimizem upravičen. Po lepem dokazu o krepkem napredku naše gospodarske osamosvojitve na sedanjem velesejmu je pač ta optimizem edino na mestu in zato tudi utemeljen.

(»Trgovski list«)

krogom, a ne prinaša niti državi nobene resnične koristi.

Škoda za prizadete pridobitne kroge je mnogostranska. Udeležba pri javnih licitacijah je zvezana z znatnimi stroški. So to stroški za nabavo ofertnih pripomočkov, stroški pristojbin in kavcije, ki so pri milijonskih dobavah, kjer gre kavcija v stotisoče, prav znatni, dalje stroški kalkulacije, ki zahteva, ako naj bo vestna, pri večjih javnih delih mnogo časa itd. Ako še pomislimo, koliko licitacij se mora podjetnik udeležiti, da pri tej ali oni uspe, nam bo jasno, da ti stroški občutno obremenjujejo podjetja, ki se morajo potegovati za javna dela in dobave. S temi stroški mora podjetnik pač računati. Nikakor pa ne gre, da oblastva povečujejo te stroške s ponavljanjem licitacij za ista dela in dobave.

To pa ni glavna škoda, ki jo trpe podjetja. V časih gospodarskih depresij je konkurenca pri javnih licitacijah že itak skrajno ostra, najostrejša v onih pridobitnih panogah, ki se bore najtežje za svoj obstoj. Tu je na dlani nevarnost, da se pri vsaki licitaciji najde ta ali oni podjetnik, ki kalkulira svojo ponudbo preveč optimistično in nudi cene, ki niso zadostne. Kaj rado se to dogaja tam, kjer je dobava združena z rizikom, ki bi ga bilo treba upoštevati v kalkulaciji, a se tega ne stori. Podjetja, ki so zašla pod silo razmer in v pomanjkanju dela v težkoče, skušajo priti za vsako ceno do novih poslov. V ostri konkurenčni borbi jim slede druga podjetja in tako nastaja nivo cen, ki v dotični stroki ni več pravo merilo za vrednost storitev in ki ograža solidno poslovanje. Ta neprimerni nivo cen seveda ne ostane omejen le na javna dela in dobave ter na ono stroko, ki je bila prva prizadeta, ampak se spričo dinamike v gospodarskem življenju širi na zasebni promet in zajame pridobitne panoge, ki so s prvo v kakršnikoli zvezi. Posledica so nesolidne dobave, neredna plačila, skratka vsa stiska, ki jo danes le predobno poznamo. Ako se v takih priklah oblastva ne zadovoljujejo z najnižjo ponudbo, ampak zahtevajo s ponavljanjem licitacije še nižje ponudbe, je to celo s čisto fiskalnega stališča komaj mogoče zagovarjati.

Zlasti pri večjih gradbenih delih je še ena okolnost, ki zahteva, da se licitacije ne ponavljajo. Ponudbe za taka dela se predlagajo v obliki popustov na odobreni državni proračun. Vsak količ-

kaj soliden in vesten podjetnik mora seveda sam postavko za postavko kalkulirati stroške dela, da ugotovi na ta način najnižji možni popust. Sicer se je baje ponekod dogajalo, da ponudniki ponudb sploh niso kalkulirali, ampak so licitirali na slepo srečo. Tak način licitiranja bi bil znak skrajne nesolidnosti, najsi je že nesolidnost v lahkomišelnem hazardiranju, ali pa v računanju z možnostjo, da bo podjetnik z nedopustnimi sredstvi vzlic nezadostnim cenam vendarle zaslužil pri dobavi. Pri nas tak način licitiranja ni običajen. Ponavljanje licitacij pa omogoča in zapeljuje k nekalkuliranim ponudbam. Kajti po uspeli prvi licitaciji postanejo kalkulacije udeležencev, ki so bile poprej poslovna tajna, vsaj v svojem končnem efektu znane. S tem so prizadeta baš najsolidnejša podjetja. Zanašajoč se na kalkulacije solidnih podjetij lahko pri drugi licitaciji sodeluje vsako podjetje celo brez lastne kalkulacije.

Rekli smo, da od take štedljivosti pri javnih licitacijah niti država sama nima nobene resnične koristi. Saj je znano, da je dobro blago in solidno delo mogoče nuditi za primerno ceno in da je najcenejše blago velikokrat najdražje. Nujna posledica nezadostnih cen je manjvredna dobava. Res je, da so za vsako javno delo in dobavo točno predpisani pogoji. Toda naivno bi bilo misliti, da je pri tem vsaka možnost izključena. Podjetnik, ki ga je država uprav prisilila, da gre s ceno izpod svoje najnižje ponudbe, si bo pač na vse načine prizadeval, kako bi prišel z manjvredno dobavo vendarle na svoj račun. Največja nevarnost, da se na ta način uveljavlja nesolidnost, je pri večjih javnih zgradbah, kjer je stalna kontrola skoro nemogoča. Saj vemo, da se je celo zasebnik, ki si hoče n. pr. zgraditi hišo, odločil v časih raje za dražjega ponudnika, kateremu zaupa in o katerem je prepričan, da bo za primerno ceno izvršil delo res solidno. In vendar lahko zasebnik vse drugače stalno nadzoruje delo, nego država s svojim aparatom, ki ni nikjer docela prost birokratizma. Tudi je za zasebnika merodajna izključno lastna korist in ga malo zanima, ali bo podjetnik s cenami izhajal ali ne.

Država pa niti takrat, ko oddaja dela in dobave, ni samo naročnik, za katerega bi veljala izključno le zasebno-gospodarska načela. Javna dela in dobave niso zasebno - gospodarsko, marveč eminentno gospodarsko-politično vprašanje, ki bi se moralo reševati tako, kakor zahtevajo splošno gospodarski interesi. Nikakor ne bi bilo v redu, če bi se javna dela in dobave oddajale predrago ter bi se na ta način razsipal javni denar, prav tako ne gre, da se podjetnik z neprimernimi metodami sili k ponudbi izpod prave cene in da se s tem ograža njegov obstoj. Za javna dela in dobave gredo letno ogromne vsote. Ves ta denar bi lahko pravilno porabljen blagodejno poživljal pridobitnost in v veliki meri koristil gospodarstvu. Zlasti v času gospodarskih depresij naj bi bila javna dela in dobave tista plat gospodarske delavnosti, kjer bi se vzdrževal primeren nivo cen ob najvišji solidnosti poslovanja. Potem bi bila javna dela in dobave activum v celokupnem gospodarstvu.

Vse to je bilo povod, da se v nekaterih naprednih državah javna dela in dobave sploh ne oddajajo najnižjemu ponudniku, ampak se je uveljavilo načelo, da dobi dobavo srednji ponudnik po določenem ključu (n. pr. tisti, ki je s svojo ponudbo najbližji aritmetični sredini med drugo najnižjo in drugo najvišjo ponudbo). Tak način oddajanja javnih del in dobav nam zjamči z ene strani podjetniku cene, ki so res pravo merilo njegove storitve, z druge strani

državi solidno dobavo. Da li ta način res v vsakem pogledu ustreza, o tem bi se dalo še razpravljati. Pri nas velja zaenkrat načelo, da dobi dobavo najcenejši ponudnik. Zakon pa nikjer ne zahteva, da je treba najcenejšo ponudbo tako rekoč izsiliti s ponavljanjem licitacij. Nasprotno, tako postopanje prav gotovo ni v duhu zakona in se razen tega protivi pravemu čutu. Razpis javne licitacije je pravni čin, ki sliči pravemu poslu »natečaja« po civilnem pravu. Pravni čut zahteva, da so pri vsakem pravem poslu pravice in dolžnosti v nekem razmerju. Kakor prevzamejo udeleženci licitacije s svojo udeležbo gotove dolžnosti, prav tako bi jim morale biti varovane neke pravice — v prvi vrsti pravica, da bo delo odnosedno dobava podeljena tistemu izmed njih, ki je predložil v smislu zakona najugodnejšo ponudbo, oddana brez nadaljnjega licitiranja.

Iz istih razlogov bi se nikakor ne smele razpisovati licitacije javnih del in dobav, ki se po vsej verjetnosti v doglednem času sploh ne bodo izvršile, bodisi ker zanje ni sredstev, bodisi zaradi drugih zadržkov. Saj vendar ne gre naganjati podjetnike — interese »potegavščino«, kakršni gotovo ne more biti mesta v javni upravi. Pri tem je popolnoma vseeno, ali je oblastvo licitacijo morda že razpisalo brez namena, da se razpisano delo izvrši, torej samo v svrhu nekakšne informacije, ali pa sicer delo nameravalo oddati in izvršiti, a je bil razpis pogrešen ali preuranjen, ker se niso bili podani pogoji za oddajo razpisane dela. Upravičeno je, da se razpisano delo po uspehi licitaciji pojavi nujni zadržki, ki izvršitev dela naknadno onemogočijo in ki jih ni mogoče odstraniti. A tudi v tem primeru bi bilo pravično, da se udeležencem povrnejo stroški. Drugače pa bi moralo veljati načelo, da se javna licitacija razpiše takrat, kadar so že izpolnjeni vsi pogoji, da bo delo ali dobava po uspehi licitaciji zares lahko oddana.

Vse to so prav za prav načela, ki so sama po sebi razumljiva. Če se danes vzlic temu uveljavlja drugačno postopanje, gre ali res za nesmotrene poskuse štednje, pri katerih se pozablja, da je zelo neprimerno večje nego eventualna korist, ali pa se pridobitni krogi smatrajo za tisto kategorijo državljanov, do katere ni treba nobene obzirnosti, ker je bodisi ne zahteva, bodisi ne zasluži. V vsakem primeru je nujno potrebno, da gospodarski krogi svojo dosedanje pasivnost v tem vprašanju opuste.

(Iz »Trgovskega Lista«.)

Odločba o sezonskih podjetjih

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu je z razpisom z dne 26. aprila 1932 pod št. Br. 27.045. izdalo sledečo odločbo:

Kot sezonska podjetja v smislu § 8., točke 8., zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922, »Uradni list« št. 211-74, se smatrajo opekarnice (ciglane in crepane), močilnice konoplje (močilane kudeličice), kamnolomi in podjetja za lomljenje kamena, poljske apnenice, gradbena podjetja, podjetja za pridobivanje peska in prod (šljunka) in podjetja za predelavo rib, dokler je riba sveža.

Navedena sezonska podjetja lahko delajo 10 ur dnevno. V primeru, da se delo posamezne dneve prekine radi atmosferskih prilik, se sme to delo nadoknaditi druge dni, vendar tako, da tekom šestih delovnih dni ne znaša več ko 60 ur.

Pravilnik o fondih za strokovno šolstvo

Minister za trgovino in industrijo je predpisal pravilnik o poslovanju in vodstvu fondov za podpiranje strokovnih šol v banovinah in na področju uprave mesta Beograda. Pri vsaki banski upravi se po tem pravilniku ustanovi fond za podpiranje strokovnih šol. Za področje uprave mesta Beograda se fond za podpiranje strokovnih šol ustanovi pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Sredstva fonda se zbirajo iz denarnih glob za prestopke proti določilom obrtnega zakona, proti uredbam, pravilnikom in naredbam, izdanim na podlagi tega zakona, in iz denarnih zneskov, za katere zakon določa, da gredo v korist tega fonda.

Pravila združbe trgovcev (obrtnikov) za srez (mesto) . . . *

I. Področje, sedež, naslov in pečat.

Člen 1.

Združba se osnavlja in deluje na osnovi predpisov zakona o obrtih z dne 5. novembra 1931.

Področje združbe obsega srez (mesto).

Združba ima svoj sedež v Naslov združbe je: »Združba« Pečat združbe je okrogle ** oblike in navaja naslov in kraj, kjer ima združba svoj sedež.

Združba je pravna oseba.

II. Naloge.

Člen 2.

Naloga združbi je:

1. da goji in razvija med svojimi člani duha skupnosti in vzajemne pomoči in da vzdržuje ter pospešuje spoštovanje stanovske časti;

2. da zastopa in pospešuje koristi trgovine (obrtništva), da skrbi, da se odpravijo običaji, postopanja in delovne metode, ki ovirajo, da se razvija med člani samo solidna tekma, da skrbi za to, da obiskujejo učenci in pomočniki njegovih članov šolo redno, in da opozarja oblastva na neupravičeno obratovanje kakor tudi na zanje marjanje dolžnosti svojih članov nasproti pomožnemu osebju;

3. da skrbi za to, da se vzdržuje dobro razmerje med člani službodavci in njihovim pomožnim osebjem, kakor tudi lastno dobro razmerje nasproti ostalim gospodarskim ali kulturnim združbam;

4. da skrbi za moralno vzgojo ter obče in strokovno izobraževanje svojih članov in njihovih pomožnega osebja s tem, da prireja tečaje, predavanja in razstave, da osnavlja muzeje, vajeniške in pomočniške domove, da odvarja šole itd.;

5. da vrši vse funkcije, ki so v zvezi s pogodbami o vajeniškem, odnosno službenem razmerju med člani in pomožnim osebjem po odredbah zakona o obrtih (§ 258.), da skrbi, da dobe pomočniki službo, in da skrbi za pouk učencev (vajencev) (§ 278. zakona o obrtih) in da sodeluje v ta namen z javnimi borzami dela;

6. da vrši vse funkcije, ki so v zvezi s poslovnimi knjižicami (§ 307. zakona o obrtih) in z izpričevali pomožnega osebja (§ 249. zakona o obrtih);

7. da odpravlja na zbornico prošnje za potrdila skladno z odstavkom (*), § 95. zakona o obrtih;

8. da organizira z odobritvijo bana svoj razsodniški odbor po § 385. zakona o obrtih, da ustanovi častni odbor za razpravljanje sporov med svojimi člani (pri obrtniških združbah: da voli člane izpraševalnih komisij in člane v okrožne odbore);

9. da si prizadeva za osnavljanje gospodarskih podjetij in gospodarskih zadrug za dajanje predjemov in v druge gospodarske namene, kakor tudi za skupno nabavljanje, predelavanje, skupno proizvajanje in prodajanje izdelkov, kakor tudi drugih ustanov, koristnih za proizvajanje ali prodajanje;

10. da pospešuje tudi gospodarske koristi svojih članov s popolnejšimi delovnimi metodami in prirejanjem stalnih vzorčnih razstav;

11. da osnavlja človekoljubne sklade in druge ustanove za podpiranje svojih članov in njihov rodbin v sili, starosti in ob smrti;

12. da sklepa o zavarovanju za bolezen, onemoglost, smrt in nezgode (§ 384. zakona o obrtih);

13. da daje na zahtevo državnih upravnih in samoupravnih oblastev in zbornice zaprosene podatke, mnenja, poročila in predloge iz lastne pobude o gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo trgovine;

14. da vodi razvidnost, vpisnike in statistiko trgovinskih obratov svojega področja kakor tudi statistiko v njih zaposlenega pomožnega osebja;

15. da vrši tudi vse druge naloge, ki mu pripadajo po zakonu o obrtih kakor tudi po drugih zakonih, uredbah, pravilnikih in naredbah.

Združba ne sme trgovati niti kakršenkoli obrt izvrševati.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 11. maja 1932, št. 106/XLVIII/342. — Zakon o obrtih glej »Službeni list« št. 572/76 iz l. 1931.

** V izvirniku pač pomotno: krupnog oblika. — Op. ur.

III. Člani združbe. Njih pravice in dolžnosti.

Člen 3.

Člani združbe so vsi trgovci (obrtniki), ki izvršujejo na področju združbe trgovinski (rokodelski) obrt. Istotako so člani združbe tudi osebe, ki izvršujejo na istem področju obrt, ki spada pod zakon o obrtih, ki pa nima izrazitega značaja trgovinskega (rokodelskega) obrta, če sklene pristojna zbornica, da te osebe tej združbi pripadajo.

Člani združbe morajo biti tudi trgovinska (obrtna) podjetja državnih in javnih samoupravnih teles, kolikor izvršujejo obrt, ki spada pod zakon o obrtih.

(Za trgovinske združbe: Združbi smejo pristopiti tudi imetniki obrtov iz točk 4., 5. in 6. odstavka (*), § 1. zakona o obrtih, kakor tudi zadruge, ki so po odredbi odstavka (*), § 1. izvzete od odredb zakona o obrtih).

Članstvo v združbi se začne obenem s pričetkom izvrševanja obrta.

Člen 4.

Za obrt, odnosno podjetje po členu 3. teh pravil se smatrajo tudi pomožni obrati (prodajalnice, poslovalnice, pisarne, delavnice) ter podružnice (filijale) in morajo potemtakem njih lastniki biti člani te združbe, dasi imajo glavni obrat zunaj področja te združbe.

Neglede na število glavnih in pomožnih obratov in podružnic na področju te združbe ima ista oseba pravice in dolžnosti samo enega člana.

Člen 5.

Če se vodi obrt po poslovdnji, vrši članske pravice imetnik obrta, toda jih sme prenesti s pismeno izjavo na poslovdjo. Za obrte iz §§ 15., 16. in 135. zakona o obrtih vrši članske pravice poslovdja, če se pa izvršuje obrt brez poslovdje, oseba, ki vodi obrt.

Za pravne osebe izvršuje članske pravice in dolžnosti poslovdja ali oseba, ki jo podjetje pooblasti, da ga zastopa.

Pri javnih trgovinskih in komanditnih družbah morajo biti člani združbe vsi javni člani družbe, ki so upravičeni, družbo podpisovati.

Člen 6.

Vsi člani imajo enake pravice in dolžnosti. Od tega so izvzeti primeri iz četrtega in petega odstavka člena 14. teh pravil. Vsi člani se smejo, če ne nastopi primer iz točke 3., prvega odstavka, člena 9., koristiti z vsemi obče-koristnimi ustanovami združbe.

Člen 7.

Člani so dolžni, ob vsaki priložnosti čuvati ugled in dostojanstvo združbe in izvrševati vse sklepe skupščine in uprave, kadarkoli se to od njih zahteva. Semkaj spada tudi dajanje vseh obvestil in podatkov, ki jih zahteva od njih skupščina ali uprava. Istotako morajo prijaviti člani združbi v 8 dneh sprejem ali odpust pomožnega osebja, in to tudi, če po zakonu vodi razvidnost občina. Za tako prijavo ne pobira združba nobene takse.

Člani so zavezani svoje članske vloge (članarino) redno plačevati.

Novi člani morajo plačati ob vstopu v združbo predpisno vpisnino.

Člani morajo plačevati tudi prispevke za sklade in ustanove, ki se osnujejo po točki 11., členu 3., teh pravil in na osnovi § 384. zakona o obrtih.

Člen 8.

Zoper člane, ki se pregreše zoper ta pravila ali zoper korist združbe, sme izreči uprava naslednje disciplinske kazni:

1. pismen opomin;
2. denarno kazen do 1000 dinarjev;
3. izključitev od uživanja človekoljubnih skladov in ostalih ustanov, naštetih v členu 2., točki 11., teh pravil;
4. odvzem pravice, govoriti na skupščini, ter aktivne in pasivne volilne pravice.

Kazni po točkah 3. in 4. se smejo izreči za največ leto dni, ob ponovitvi pa za dve leti.

Denarne kazni gredo v korist blagajne združbe in se lahko izročijo človekoljubnim skladom združbe ali uporabijo za druge človekoljubne namene. Kazni se morajo plačati v 15 dneh od priobčitve, odnosno vročitve razsodbe. Drugače jih izterja obče upravno oblastvo prve stopnje z izvršbo.

Zoper razsodbo se sme kaznovani član pritožiti v 15 dneh od priobčitve, odnosno vročitve razsodbe na prihodnjo redno skupščino. V takem primeru prične teči rok za plačilo kazni od dne priobčitve, odnosno vročitve skupščinske odločbe o potrjeni razsodbi.

Člen 9.

Članstvo ne more prestati niti s prostovoljnim izstopom, niti z izključitvijo. Članstvo prestatne samo:

1. če prestatne obrt, odnosno pomožni obrat ali podružnica na področju združbe;

2. če se uvede stečaj;

3. z vstopom v članstvo nove strokovne združbe, osnovane skladno s § 357. zakona o obrtih.

Če prestatne obrt, ostane vendar oseba, ki je izvrševala obrt, lahko član združbe, če se prijavi za člana. (Pravila lahko določijo, da ima tak član samo aktivno volilno pravico.)

(Dalje prihodnjič)

Sprememba carinske tarife

Beograd, 16. junija. AA. Ministrski svet je na podlagi čl. 15. zakonskega predloga o splošni carinski tarifi in na predlog finančnega ministra izdal odlok o spremembah in dopolnitvah uvozne in izvozne carinske tarife. Po tem odloku se zvišajo maksimalne in minimalne postavke iz tar. št. 477 in 464, ki se nanašajo na škrljavec, Semkaj spadajo tudi tablice za pisanje v lesenih okvirih ali tudi brez njih. Na svinčene elektrode se dotle, dokler se ne bodo začele izdelovati doma v zadostni količini, določi uvozna carina po maksimalni postavki 25 in po minimalni postavki 20 Din za 100 kg. Uvozna carina se ne bo pobirala na organske kemične proizvode in preparate iz tar. št. 235, točka 2. uvozne carinske tarife, kadar jih uvažajo rudarska podjetja. Oprostitev velja za vsak preparat dotle, dokler se ne bodo začeli izdelovati doma. Izvozna carina se ne bo plačevala na bombažne in polvolnene jutine in na tekstilne odpadke, v eni ali več barvah tiskane in pisane iz tar. št. 23, točke 1 b izvozne carinske tarife. Ta oprostitev velja leto dni po objavi v »Službenih Novinah«.

Prijave za mojstrske preizkušnje

Banska uprava je postavila pri Zbornici za TOI v Ljubljani izpraševalne komisije za opravljanje mojstrskih izpitov iz vseh rokodelskih obrtnih strok, naštetih v § 23. obrtnega zakona, izvzemši stavbne in elektrotehnične obrte. Te so začele poslovati. Izpiti se bodo vršili za vse stroke pri Zbornici TOI v Ljubljani, obenem pa do nadaljnjega in po možnosti tudi v Celju, Mariboru in Novem mestu.

Prijave za priprave k izpitu morajo prosilci pismeno vlagati pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki bo z rešitvijo obenem tudi odredila, kje bo kandidat polagal izpit. Prijavo je treba kolkovati s 5 Din ter priložiti za izpričevala kolek za 30 Din, za izpitno takso pa znesek 230 Din, za takso znaša za podkovske kovače, izdelovalce streliša in raznesil ter vodovodne kanalizacijske in plinske instalaterje 280 Din.

V prijavi je treba navesti točen naslov, iz katere stroke namerava kandidat delati izpit, kje je delal, odnosno bival zadnjih 6 mesecev ter priložiti:

1. kratak, svojeručno napisan popis strokovne zaposlitve, opravljene do izpita; 2. krstni (rojstni) list; 3. dokazila, da je predpisano prebil učni čas in opravil pomočniški izpit (pomočniško izpričevalo), odnosno uspešno dovršil učni zavod, ki nadomešča učno dobo; 4. dokazila (delavsko knjižico), da je bil zaposlen kot pomočnik (delavec) najmanj tri leta po opravljenem pomočniškem izpitu v dotičnem obrtu, odnosno kot tvorniški delavec v analognem tvorniškem podjetju ali v istovrstni delavnici tvorniškega podjetja ali dokaze o dovršenih strokovnih šolah in zavodih, ki nadomeščajo čas zaposlitve. Kandidati, ki so postali pomočniki pred 9. marcem 1932, so oproščeni predložitve spričevala o prestatni pomočniški preizkušnji in jim zadostuje triletna pomočniška služba; 5. izpričevala o posebnem pohajanju kakih strokovnih učnih zavodov; 6. potrdilo o plačani taksi; 7. izjavo pristojne zadrage o predloženih usposobljenostnih dokazilih.

Praktični izpit se bo vršil redoma v delavnici na sedežu komisije, pri izbiri delavnice pa se bodo po možnosti upoštevale želje kandidata, ki jih je navesti v prijavi. Stroške, zvezane z izdelavo preizkusnega predmeta ali dela, nosi seveda kandidat sam. Podrobnejša pojasnila glede praktične in teoretične preizkušnje bodo posebej objavljena v našem glasilu.

Kaj je novega?

Borze

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2275.37 — 2286.73
Berlin 1330.67—1341.47, Bruselj 782.95 do
786.89, Curih 1097.85 — 1102.85, London
205.41 — 207.01, New York ček 5614.25 do
5642.51, Pariz 221.30—222.42, Praga 166.76

INOZEMSKA BORZE

Curih 17. junija: Pariz 20.1675, London
18.745, New York 513³/₄, Bruselj 71.35, Milan
26.23, Madrid 42.35, Amsterdam 207.35, Ber-
lin 121.45, Sofija 3.73, Praga 15.20, Varšava
57.40, Bukarešta 3.07.

—lj Pošta Ljubljana V od 18. do 20.
t. m. ne bo poslovala zaradi popravil v
uradnih prostorih. Stranke naj se te dni
poslužujejo s stalih pošt v Ljubljani.

Nazadovanje insolvent. Društvo in-
dustrijev in veletrgovcev v Ljubljani
objavlja podatek, iz katerih bi bilo skle-
pati, da je val insolvent v maju naza-
doval. Po društvenih podatkih je bilo
v maju 146 insolvent (lani 108), v apri-
lu 193, marcu 167, februarju 197, ja-
nuarju 174. V dravski banovini je dru-
štvo zabeležilo 18 insolvent (lani 30),
aprila 22, marca 25, februarja 32, janu-
arja 24. V prvih petih mesecih smo ime-
li 877 insolvent (346 konkurzov in 513
poravnjav) napram 439 insolventam
(193 konkurzov in 246 poravnjav) v
letu 1931.

**Največja prekmurska opekarna usta-
vila obrat.** Opekarna v Pudsoncih je
največje podjetje v Prekmurju. V svoj-
jih obratih je zaposlovala okrog 200 de-
lavcev. Zaradi pomanjkanja naročil pa
je opekarna pred kratkim ustavila svoj
obrat in odpustila delavce.

Glad v Rusiji. »Kurier Varšavski«
prikazuje v najstrašnejših barvah gla-
dovno katastrofo, ki je zavlada v Rusiji.
V Sovjetsko Ukrajino sta prispela z ve-
likim štabom visokih sovjetskih uradni-
kov komisar Molotov in zastopnik Sta-
ljina Kazanovič, da na licu mesta pro-
učijo položaj. Po nekaterih vesteh je be-
da tako velika, da se premožni kmetje
hranijo s korenjem in travo.

**Nemške tovarne čevljev v Jugoslavi-
ji?** Nemško tovarno čevljev v Jugosla-
viji hoče ustanoviti berlinski tovarnar
Knoll. Izdeloval bi ob nizkih cenah naj-
finišne damske čevlje, zaposlil bi 100 in
pozneje 200 domačih jugoslov. delavcev
in bi porabil po možnosti le domače
blago.

† Jakob Dermota

V Železnikih je dne 13. junija po krat-
ki bolezni nenadoma umrl lastnik usnjarn-
e in industrijalec Jakob Dermota. Vse,
ki so poznali njegovo blago, za vse dobro
čuteče srce, je ta vest z žalostjo dirnila.
Zlasti obrtništvo, ki je izgubilo z njim
zvestega tovariša in podpornika v sta-
novskih potrebah. Dasi kot industrijalec,
je bil do ustanovitve usnjarske strokov-
ne zadruge vedno član tukajšnje sploš-
ne obrtne zadruge, in se je živahno zani-
mal za stanovski napredek. Tudi če je
bilo treba denarnih žrtev za napredek,
ni nikdar pomišljal, temveč radevoljno
tako prispeval. Kako je bil priljubljen,
je pričal njegov pogreb dne 14. t. m., ki
se ga je obrtništvo korporativno udele-
žilo in mu s tem izkazalo zadnjo čast in
spoštovanje za njegove zasluge. Tudi
drugi stanovi, posebno delavski, so izgu-
bili z njim blagohotno podporo in pomoč.
Ohranili ga bomo v najlepšem spominu,
kar naj bo užaloščenim preostalom v glo-
boko tolažbo!

Drago žabkar:

Obrtništvo v prejšnjih stoletjih

(Dalje.)

Le zadnuga je imela pravico sprejeti
novega mojstra. Kdor je hotel postati
meščan, je moral prej postati mojster.
Magistrat je prosilcu za meščanstvo na-
ročil, naj se pogodi z zadrugo, da ga
sprejme, potem se bo dalo šele dalje
govoriti o njegovi prošnji. Kako je mo-
gel postati mojster? Zglasiti se je mo-
ral pri zadrugi in dokazati, da je sin za-
konskih staršev, da je hodil nekaj let
po svetu in se v svoji stroki izpopolnil;
zadostovalo je 5 do 6 let potovanja. Bi-
vati je moral najmanj pol leta v mestu,
delati je moral doslej le pri »poštenih
mojstrih«. Ti poštenti mojstri so bili tisti,
ki so bili vpisani v zadrugo. V Krako-
vem, Trnovem in Gradišču je bilo mno-
go takih, ki so se bavili z rokodelstvom,
ki pa niso imeli mojstrskih pravic; te so
nazivali »nepoštene« in »mojstre kaze«

Izpremembe v davku na poslovni promet

Na podlagi zakona o skupnem davku
na poslovni promet z dne 12. avgusta je
finančni minister predpisal izpremembo
v uredbi o skupnem davku na poslovni
promet z dne 20. julija.

Po tej uredbi so izpremenjeni posa-
mezni členi tarife na podlagi izprememb
zakona o trošarini in zakona o prometu
s pšenico v notranjosti. Tako je n. pr. iz-
premenjena tarifna številka 134, kjer je
stopnja davka v domačem prometu
črtana tako, da bo treba plačevati za
žganje, ki je v tej postavki, kakor tudi
za vino, ki je v postavki 137, od 1. aprila
dalje samo splošni 1% davek po
predpisih zakona iz leta 1922. Nadalje so
ukinjena določila uredbe po tar. št. 546
z 20. julija 1931 ki so v zvezi s prome-
tom pšenice po Priv. izvoznih družbi.
Splošni davek na poslovni promet na
vino in žganje se bo razpisal po pred-
pisih, ki veljajo za davek na poslovni
promet na vino in žganje se bo razpisal
po predpisih, ki veljajo za davek na po-
slovni promet od 1. aprila 1932.

Največje število izprememb pa se na-
naša na ostale postavke, katere v na-
slednjem prinašamo (prva številka pome-
ni stopnjo skupnega davka za domače
blago, druga stopnjo, plačljivo pri uvo-
zu):

V tarifni štev. 93 je dodana nova po-
stavka 93a: sveži slaniki — (3) nadalje
je dodana št. 94 prav tako postavka
94a: slaniki nasoljeni — (3), pri postavki
95 je stopnja za uvoženo blago zvišana
od 4 na 5, dočim je za domače blago
ostala neizpremenjena. Pri tar. štev.
117 je dodana pripomba: Kdor proiz-
vaja iz koruznih klic samo sirovo olje,
plača davek na poslovni promet v zne-
sku 1%, kdor pa rafinira nabavljeno
seme, plača samo davčni dodatek 1.3,
notranji promet pa je zapopaden v
skupnem davku štev. 135.

Postavka 132 močne alkoholne pijače
je sedaj razdeljena na te-le postavke:
1. arak, rum in slično 0, 7; 2. žganje vin-
sko-konjak 3, 5, likerji zaslaženi in za-
činjene pijače 0, 7 (doslej je znašala tu
skupna postavka 0, 12%, nadalje je zni-
žana tar. post. 138 (šampanjec itd.) od
7, 12 na 3, 4% V postavki 140 je znižana
stopnja za uvožena medicinska vina od 5
na 4.

Povišana pa je v postavki štev. 237
stopnja za uvoženo blago od 2.4 na 3,
nadalje je zvišana v postavki 348 za ete-
rična olja z alkoholom od 1.7, 3 na 5, 6,
ter post. 349 eterična olja z alkoholom
od 1.7, na 5, 6. V postavkah 352 in 353
(dišeče masti) je sedaj skupni davek 0
prej 1.7; za uvoženo blago 6 (prej 5,
ozir. 8 z alkoholom), podobno je izpre-
menjena tudi postavka 354 (parfimerije
itd.) za domače blago sedaj 0 (prej 2.3),
za uvoženo blago 6 (prej 12), nadalje po-
stavka 355 (dišeče vode itd.) za domače
blago sedaj 0 (prej 2.3), za uvoženo bla-
go 6 (prej 8), nadalje štev. 356 puder,
rdečila itd. brez alkohola domače blago
sedaj 0, prej 3), uvoženo blago 6 (prej
8), post. 357 isto z alkoholom domače
blago sedaj 0 (prej 3), uvoženo blago 6
(prej 12).

Znatne so izpremembe pri tekstilih.
Postavka 377 bombažna prediva za
prodajo na drobno (sukanec) je sedaj
razdeljena na sirovo: 2.5 (2.6), beljena
2.5 (2.6), barvana 2.5 (2.8), doslej je bi-
la postavka enaka za domače in uvože-
no blago 1.2%. V postavki 386 (vrvi
itd.) je bila povišana samo stopnja za
domače blago od 1.5 na 2.5, dočim je
za uvoženo blago ostala nespremenje-
na 3.1. Iste spremembe so bile tudi v št.

387 (štenji) in 388 (predmeti za tehnič-
no uporabo). V postavki 394 (prediva iz
jute itd.) je znižana postavka za doma-
če blago od 1.2 na 1.1% dočim je po-
stavka za uvoženo blago zvišana od 1.2
na 1.4. Pri post. 386 je dodana pripom-
ba, da se plača za izdelavo predmetov
iz te tarifne številke iz prediva, nabav-
ljenega od koga drugega, samo davčni
dodatek iz 1.7%. Isto velja tudi za po-
stavko 388. Za vrvarske izdelke v po-
stavki 404 je povišana stopnja za doma-
če blago od 1 na 2.3, za uvoženo blago
pa od 2.5 na 3.1, pri čemer določa pri-
pomba, da se plačuje za vrvarske izdel-
ke iz prediva, dobavljenega od druge-
ga, samo davčni dodatek 17. Tudi v po-
stavki 405 (vedra, lestvice, jermenja itd.)
je povišana stopnja za domače blago
od 1 na 2.5, za uvoženo blago pa od 2.5
na 3.1. Dodana je tudi že prej omenjena
pripomba. Nadalje je zvišana v postavki
407 (preproge za tla) stopnja za do-
mače blago od 1 na 2.5, za uvoženo bla-
go pa od 2.5 na 3.1 (velja prejšnja pri-
pomba). Končno je zvišana v postavki
408 (predmeti za tehnično uporabo)
stopnja za domače blago od 1 na 2.5,
za uvoženo blago pa od 2.5 na 3.1.

V postavki 418 (volnene tkanine raz-
zen posebej omenjenih) je zvišana samo
stopnja za domače blago od 1.5 na 2.5.
V postavki 432 (goste svilene in pol-
svilene tkanine) pa je zvišana stopnja
za domače blago od 1.5 na 2.5, dočim
je za uvoženo blago znižana od 3.1 na
2.8.

Znatne so spremembe v postavki
485. Ta postavka je sedaj razdeljena
takole: kožne rokavice (i s tekstilnim
materialom) 1. nepostavljene 0.6, 2. po-
stavljene 1.8, 2. Za pnevmatike v štev.
504 je zvišana samo stopnja za uvože-
no blago, in sicer od 2 na 4. V postavki
588 (knjige in periodične izdaje) je zni-
žana stopnja samo za uvoženo blago,
in sicer od 5 na 4, dodana pa je pripom-
ba, da je ta postavka že zapopadana v
skupnem davku na karton in papir. Od
skupnega prometnega davka so prosti
pri uvozu: časopisi, akti in tokopisi,
knjige, izjemski koledarji, note in pe-
riodične publikacije v tujih jezikih, ve-
zane ali mehko vezane; modni listi, ce-
nilki in slične knjige, ki služijo za ob-
javo, plačajo skupni davek pri uvozu
po tej tarifni postavki. Za električne
žarnice je uveden skupni davek sedaj
tudi na domače blago v znesku 1.2, do-
čim je za uvoženo blago ostal nespre-
menjen. Končno je v postavki 791 (va-
goni, prevozna sredstva itd.) znižana
stopnja za uvoženo blago od 3.2 na 2.

Uredba, ki spreminja te postavke, je
objavljena v »S'ružbenih novinah« z dne
11. t. m. in je tedaj stopila v veljavo,
aplicirala pa se bo s 15. junijem t. l. Za
blago, ki je bilo 15. junija neocarinirano
pri carinarnicah, bodo veljale že nove
stopnje.

Naši mlinarji za novo železniško tarifo

(Predlog zborničnega člana Zadravca
Jakoba v plenarni seji ZTOI 9. t. m.)

Kakor znano namerava vlada izdati
novo železniško tarifo. Ob tej priliki je
stopilo v ospredje vprašanje naše s tež-
kim trudom priborjene izjemne mlinske
tarife postavka 34-13.

Vojvodinski mlini so po mojih za-
nesljivih informacijah z vsemi sredstvi
in zvezami na delu, da ovržejo to za

slovensko mlinsko obrt in industrijo
eksistenčne važnosti pomenjajočo tarifo,
kar bi pomenilo, da se izjemna mlin-
ska tarifa 34-13, ki velja za dovoz žita-
ric mlinom, ukine odnosno izenači s
specijalno tarifo L, ki se nanaša na pre-
voz moke.

To izenačenje bi pomenilo za slo-
vensko mlinsko obrt in industrijo ne-
utrpljiv smrtni udarec. Čeravno znaša
razlika pri vozarini po dolgotrajni progi le
300 do 450 Din per vagon. S tako ured-
bo bi bila slovenska mlinska obrt in in-
dustrija obsojena na pogin, to tembolj,
ker je po izkustvih zadnjega časa doka-
zano, da prihaja banatskobaška moka
po vodi do Siska za 10 Din per 100 kg,
prištevši železniško tovornino od Siska
do Maribora ali Ljubljane po 15 Din za
100 kg, skupaj torej za 25 Din per 100
kg, dočim znaša vozarina za žitarice po
specijalni tarifi 34-13 iz banatskih in ba-
ških postaj do Ljubljane ali Maribora
Din 32.— do 37.— per 100 kg.

Če uvažujemo, da mora mlinar v
Sloveniji poleg visoke vozarine raču-
nati z izgubo na transportu s prinesjo,
s stroški za rinfusa opremo in če upo-
števamo, da je konstelacija na trgu ta-
ka, da slovenski mlini zamorejo raz-
pečati svoje klajne izdelke komaj za
tržno ceno baških in banatskih mlinov,
je jasno, da ta vozarinska diferenca da-
leko ne krije efektivnega primanjkljaja
mlinov dravske banovine, ki prosijo:

Slavna zbornica za trgovino in in-
dustrijo naj se potruži, da se obstoječo
tarifo 34-13 v prid upravičenim intere-
som slovenskih mlinov ne le vzdrži,
ampak še po možnosti razširi tako, da
bo ista od one, ki velja za prevoz moke
vsaj za Din 10— per 100 kg nižja.

Predlog gosp. Zadravca je bil so-
glasno sprejet.

Vsem naročnikom!

**Da bo mogoče list redno iz-
dajati, prosimo vse cenj.
naročnike, da takoj porav-
najo zaostalo naročnino.**

Prijava naložb in terjatev v inozemstvu

Finančni minister je na predlog Na-
rodne banke izdal dopolnitev odloka
št. 37.250 z dne 28. marca 1932, ki se
glasi:

1. Rok za prijavo terjatev v inozem-
stvu in depojev vrednostnih papirjev,
ki se glase na tujo valuto in ki je pote-
kel že 10. aprila, se podaljša do 30. ju-
nija t. l. všteto.
2. Neprijave do tega roka imajo za
posledico maksimalno kazen, predvide-
no v zakonu o kazenskih sankcijah z
dne 8. oktobra 1931.
3. Neprijave do 10. aprila se izvza-
mejo od kaznovanja, toda le pod pogo-
jem, da se vrednosti v naknadni prija-
vi ponudijo v odkup Narodni banki.
4. Za višino v inozemstvu prijavlje-
nih inozemskih terjatev se njihovi last-
niki ne kličejo na odgovornost.

Oddelek državnega računovodstva
bo skupno z Narodno banko skrbel za
to, da se bo ta odlok striktno izvrše-
val, posebno glede kazenskega postop-
ka.

be, slično kazen so nalagali tudi šušmar-
jem ali mojstrom-skazam pri vseh obr-
tih.

Če je kandidat ustregel vsem pogo-
jem in če je bilo tako mesto prazno, je
bil sprejet v zadrugo. Sedaj je moral
plačati mojstrsko takso v zadrugo
skrinjo. Te takse so bile pri nekaterih
rokodelstvih precej visoke, tako so
plačali mesarji, peki in krznarji po sto,
kovači po pet in sedemdeset, mizarji
in sodarji po šestdeset, trgovci od šest-
deset do osemdeset, klebučarji, čevl-
jarji, jermenarji, sedlarji in vrvarji po
petdeset, zidarji, kamnoseki in knjigo-
vezi pa od štirideset goldinarjev do
šestdeset goldinarjev. S temi takсами so
pokrivali zadrugne stroške, plačevali
maše za umrle člane in pogrebe; ob
procesijah sv. Rešnjega telesa so kupo-
vali sveče. Često so iz preostankov ku-
pli hiše, njive ali travnike, katerih do-
hodke so uživali najstarejši onemogli in
revni mojstri ali njih vdove in sirote.

Ste že poravnali naročnino?

OUZD v maju 1932

IZKAZ

najvažnejših statističnih podatkov za mesec maj 1932.

Povprečnina	moških	ženskih	skupaj
članov	51.411 — 14.244	28.559 — 2.414	79.970 — 16.658
bolnikov	964 — 197	754 — 302	1.718 — 499
odstotek bolnikov %	1.88 + 0.11	2.64 — 0.77	2.15 + 0.14
povprečna dnevna zavarovana mezda Din	28.09 — 1.74	19.06 — 0.80	24.87 — 1.76
celokupna dnevna zavarovana mezda Din	1.441.092— — 514.439.20	44.450.40 — 70.628—	1.988.542.40 — 585.067.20

Spodnje debelejšje številke pomenijo prirast »+« oziroma padec »—« od lanskega leta t. j. od maja 1931.

Radi sezijske zaposlitve delavstva se gospodarska kriza v maju 1932 ni več tako hudo občutila kot prejšnje mesece zlasti v marcu, ko je članstvo OUZD-a doseglo svoj minimum 73.081. Vendar tudi sezija ni tako velika kot prejšnja leta. Tekom maja je naraslo število delavcev samo za 3.448. V celoti se je pa gospodarska kriza še nekoliko poostila. Padec članstva v zadnjem letu je znašal v:

januarju	11.541
februarju	11.981
marcu	13.622
aprilu	15.742
maju	16.658

Razvoj krize tekom maja je razviden iz tele tabele:

Datum	Število članov	Absolutni padec članstva napram letu	1930
	1932	1931	
1. V.	78.346	16.255	20.208
5. V.	78.525	16.401	20.971
10. V.	79.002	17.002	22.109
15. V.	79.714	17.050	22.168
20. V.	80.375	17.048	22.182
25. V.	81.501	16.478	21.941
30. V.	81.794	16.162	21.914

Zdravstvene frazme članstva so bile v maju 1932 skoraj iste kot lanske leto. Odstotek bolnikov se je zmanjšal

za — 0.14 odstotka na 2.15 odstotka in sicer v glavnem radi krajšanja podporne dobe porodnic od 4 mesecev na 3 mesece. V prvi vrsti zaradi tega se je znižal odstotek ženskih bolnikov za — 0.77 odstotka na 2.64 odstotka.

Padanje delavskih zaslužkov rapidno napreduje. Povprečna dnevna zavarovana mezda je padla v zadnjem letu:

januar za	Din — 1.01
februar za	» — 1.15
marec za	» — 1.30
april za	» — 1.54
maj za	» — 1.76

Padec povprečne zavarovane mezde je posebno velik pri moških delavcih.

Se mnogo rapidneje pada celokupna zavarovana mezda. Padec celokupne dnevne zavarovane mezde je znašal v zadnjem letu:

januarja za	Din 375.558.—
februarja za	» 394.652.40
marca za	» 446.019.60
aprila za	» 527.995.60
maja za	» 585.067.20

Te številke povečane za ca 20 odstotkov pomenijo dnevno izgubo na zaslužku onih delavcev, ki so zavarovani pri OUZD-u. V istem razmerju padajo tudi prispevki našega socialnega zavarovanja.

Dogovor naše države s Francijo o preferenčnem postopanju za jugoslovensko pšenico

Med našo državo in Francijo je bil sklenjen dogovor o preferenčnem postopanju za našo pšenico. Ta sporazum je bil te dni objavljen v »Suzdržbenih Novinah« in se v glavnem glasi:

Meseca septembra ali oktobra se bo določil letni kontingent uvoza naše pšenice v Francijo in sicer takoj, ko bo francoski poljedelski minister obveščen o rezultatu francoske žetve. Kontingent bo znašal 10 odst. od celokupne količine, ki jo bo Francija morala uvoziti za kritje domačega konzuma. Nakup se bo vršil po običajnih pogojih in trgovskih običajih s posredovanjem kake jugoslovenske organizacije, ki bo v to svrhu pooblaščen na ime Privilegirane delniškega društva za izvoz deželnih pridelkov. Pšenica, ki se bo dobavljala, mora biti dobre kakovosti in odgovarjati potrebam francoskega tržišča. Za dobavljeno pšenico se bo plačala cena svetovnih tržišč, a pri uvozu v Francijo se bo na pšenico pobirala minimalna carina brez kakršnegakoli odbitka. Uvoz letnega kontingenta se bo vršil po gotovem ritmu, ki se bo določil v sporazumu s kmetijskim ministrom.

Francoska vlada bo položila jugoslovenski vladi zaradi izplačila vsoto, ki odgovarja razliki med ceno na svetovnih tržiščih in ceno, ki jo smatrajo jugoslovenski izvozniki za primerno. Ta vsota se bo določila za vsako leto posebej sporazumno med obema vladama,

ne more pa biti nikoli višja od 30 odst. zneska carine.

Na drugi strani se je jugoslovenska vlada obvezala, da bo dala gotove olajšave pri uvozu nekaterih francoskih produktov.

Dobave in licitacije

Direkcija državne železarne Vreš sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg mila.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 26. junija t. l. ponudbe glede dobave električne automatske naprave, jeklenih vrvi, vijakov, podložnih plošč, zakovic.

Dne 30. junija t. l. se bo vršila pri Komandi pomorskega arzenala v Tivtu ofertna licitacija glede dobave 2500 kg usnja.

Oddaja popravila streh na zgradbi vojašnice Jelačić v Zagrebu se bo vršila potom ofertne licitacije dne 25. junija t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Oddaja zgradbe vojno-državnih objektov v Sopnici se bo vršila potom ofertne licitacije dne 30. junija t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Prodaja. Dne 6. julija t. l. se bo vršila pri Upravi III. oddelka zavoda za izradu vojne odeže v Zagrebu licitacija glede prodaje odpadkov od sukna, platna, usnja, volne, železa itd.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. junija t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bučnega olja, 1000 kg koruznega zdroba, 300 kg sirove kave, 1000 kg riža, 1000 kg svinjske masti in 300 kg ječmenove kave. — **Minerska komanda v Kumboru** sprejema do 5. julija t. l. ponudbe glede dobave raz-

nega materijala (laneno olje, sikat'v, terpentin, razna strojna olja, barve, lak, karbolinej, bombaž, mlo, špirit, petrolej, bencin itd. itd.).

Dne 30. junija t. l. se bo vršila pri Dravski delavnici v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave 15 kub. metrov bukovih desk; dne 1. julija t. l. pa glede dobave 15.000 kg nafte, 600 kg cilindrskega olja, 750 kg strojnega olja in 50 kg bencina.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 30. junija t. l. ponudbe glede dobave 700 kg žičnikov, 100 kg pocinkane bodeče žice, 92 komadov borovih gred, 75 m gotilnih jermenov in 400 m manesmanovih jeklenih cevi.

Prodaja lesa. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 24. junija t. l. ponudbe glede prodaje lesa.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. junija t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg pšenične moke.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 30. junija t. l. pri Upravi Zavoda za izradu vojne odeže v Beogradu glede dobave 2720 vojaških kap; dne 7. julija t. l. pa pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave motvoza, platna in vrvi.

Dne 23. junija t. l. se bo vršila pri Intendanturi komande pomorskega arzenala v Tivtu licitacija glede dobave 54.000 kg bakra in medi.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Zenica se bo vršila potom ofertne licitacije dne 24. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave brusnih kamnov; do 23. junija t. l. pa glede dobave lesa, žice, izolatorjev, cevi, vijakov, žarnic itd.

Oddaja del pri popravilih konjušnice vojašnice Jelačić v Zagrebu se bo vršila potom ofertne licitacije dne 22. junija t. l. pri inženjerskem oddelku Komande savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Oddaja adaptacijskih del zgradbe vojašnice Kralja Aleksandra I. v Mariboru se bo vršila potom ofertne licitacije dne 30. junija t. l. pri Komandi mesta v Mariboru.

Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg motvoza, 10.000 kg železa, 150 kg solne kisline, 100 kg žveplene kisline in brusnih plošč. sprejema do 13. junija t. l. ponudbe glede

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 4. julija t. l. ponudbe glede dobave 2500 komadov sirkovih metel, 500 komadov brezovih metel in 3500 komadov različnih krtač.

Dne 30. junija t. l. se bo vršila pri Upravi III. oddelka Zavoda za izradu vojne odeže v Zagrebu licitacija glede dobave 20.000 komadov desk za postelje.

Prodaja lesa. Kr. direkcija šum v Vinkovcih sprejema do 30. junija t. l. ponudbe glede prodaje lesa.

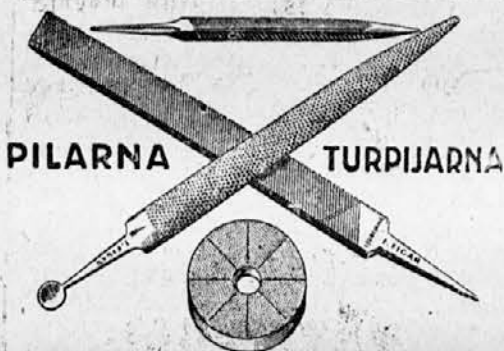
Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Klirinški sporazum s ČSR

Praga, 17. junija. AA. ČTK poroča: Ministriški svet je včeraj odobril klirinški sporazum med Češkoslovaško in Jugoslavijo in uredbo o tujskem prometu med obema državama. Pogajanja o teh dveh pogodbah so bila nedavno tega v Pragi.

Francozi morajo peči kruh iz domače moke

Pariz, 17. junija. AA. Uradni list prinaša odlok, po katerem se zviša na 50 odstotkov minimalna količina domačega žita, ki je poleg treba iz nje peči kruh.

IVAN FIGAR LJUBLJANA

Gospodstvska cesta
Vošnjakova ulica 6
v bližini restavracije „Novi svet“

Zaloga,
izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil (turpija) in rašpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah.
Pri večjem naročilu primeren popust.
Plačam enostransko tovarnino.

Telefon št. 30-20
Račun pošt. hranilnice
št. 14.003

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.
podružnica Ljubljana

Dunajska cesta št. 31.

Sprejema vloge
na kojičice in tekoči
račun ter jih
obrestuje:

- po 5% z-dnevno razpoložljivostjo vse vloge,
- po 6% vezane na odpovedne termine, navedene v bančnih vložnih knjižnicah,
- po 6 1/2% vezane na 3 mesece;
- po 7% vezane na 6 mesecev.

Rentni davek plača banka iz svojega. Denar se lahko pošilja po položnicah Poštne hranilnice, ki so interesentom brezplačno na razpolago.

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam